

- 1020 Per quot actus videantur partes se subiecere, & submittere Juici.
- 1021 Per stipulationem solemnum additam nudo pacto de jurisdictione proroganda, non sit prorogatio irretentabilis.
- Ex stipulatione oritur actio, qua peti potest interesse ab eo, qui mutata voluntate a priori pacto recedit.
- Obligatio facti non obligat precise ad factum, sed liberatur quis solvendo interesse.
- Stipulatio de litigando coram aliquo Judge continet factum,
- Pactum de Proroganda jurisdictione redditur irrevocabile per actus iudiciales, non extrajudiciales.
- 1022 A conventione de proroganda jurisdictione, etiam si solemni stipulatione vallata ex diffensu nullius partis potest impune recedi.
- Verbum conventionis complectitur, tam pactum nudum, quam stipulationem.
- Qui facit lege permittente panam non meretur. Tanta servari oportet.
- 1023 Pacto de proroganda jurisdictione stipulatione confirmato queritur actio ad interesse contra mutantem voluntatem.
- Ex pacto nudo oritur exceptio.
- A contractu, invito altero ex contrahentibus, non receditur.
- 1024 De jure canonico ex pacto nudo oritur actio.
- De jure canonico non habet locum dict. l. si convenerit.
- 1025 De jure Castella ex nudo pacto datur actio.
- De jure Castella non procedit dictio d. l. si convenerit,
- 1026 Utique ex predictis sententiis est satis probabilis.
- 1027 An interesse promissum ob non impletam promissionem possit peti apud Judicem prorogatum, a quo per diffensem recessum est, remissive.
- 1028 An idem dicendum sit de pena, quod de interesse, remissive.
- 1029 An per clausulam, quod reus possit ubicumque conveniri, fiat prorogatio irrevocabilis verior est pars negativa.
- 1030 Quid dicendum sit de clausula, vel pacto quo promittat quis, se responsurum coram quocunque Judge,
- 1031 L. si convenerit, que loquitur in casu pacti nudi, extenda est ad casum pacti coherentia contractus vestiti, vel stipulationis contracta.
- 1032 Dicta l. si convenerit, limitanda est, si prorogatione adhibetur juramentum.
- Juramentum fortius confirmat pactum, quam stipulatio, cum ex juramento compellatur quis precise facere.
- Juramentum, cum potest servari sine dispensione salutis aeternae precise servandum est.
- Juramento interveniente non possunt partes a conventione recedere.
- 1033 Contraire sententiam, imo etiam si prorogationi adhibetur juramentum, penitentia litigatorum posse revocari, qui fuerint amplexi.
- Juramentum fortius naturam actus, cui accedit, Juramentum non efficit irrevocabilem actum, natura sua revocabilem.
- Neque testamentum juratum.
- Neque donationem causa mortis.
- Neque majoratum juratum.
- Neque statutum juratum.
- Hac sententia est satis probabilis.
- 1034 Media sententia.
- Rejicitur, & impugnatur.
- 1035 D. l. si convenerit, non procedit se quis se obliget ad prorogandum per instrumentum garantigatum, & tunc non admittitur penitentia.
- Obligatio garantigia equiparatur sententie obtinenti autoritatem rei judicata.
- Obligatus ad factum ex obligatione garantigia, quemadmodum ex sententia, tenetur precise facere, neque liberatur solvendo interesse.
- 1037 Dicta l. si convenerit, locum non habet, si illi fuerit renunciatum.

- Renunciatio d. l. si convenerit, vulgatissima instrumentis tabellionum Regni Castella. Cuilibet licitum est juri suo renunciare.
- 1038 Renunciari non posse, l. si convenerit, qui senserint, & quibus rationibus.
- Privari efficere non possunt, ut per renunciacionem suam, ex pacto nudo, detur actio. Neque ut in contractibus innominatis non detur paenitentia.
- Neque ut ex pacto citra traditionem transferatur dominum.
- Neque immutare generales juris dispositiones, & statuta.
- 1039 In renunciatione d. l. si convenerit, continetur pactum geminatum.
- Ex nudis pactis geminatis datur actio, ex quorumdam sententia.
- 1040 Verius est, ex pacto geminato non dari actionem, presertim si adjiciatur incontinenti.
- Ex pacto geminato resultat sola obligatio facti, ex qua obligatur quis ad interesse, & non ad factum precise.
- 1041 In d. leg. si convenerit, non continetur jus privatum, sed jus publicum, cui privatorem pactis non derogatur.
- 1042 Animadversio Decii ad concordandas dissidentes sententias in hac re.
- Facto potest renunciari d. l. si convenerit, non verbo.
- 1043 Cur possit quis facto renunciare favori suo, non verbo.
- 1044 Qui facto renunciat, adjicit prorogationi, quod requiritur ad ejus irrevocabilitatem, non qui verbo.
- Sepe accidit, ut facto quis praedictet sibi, & juri suo renunciaret, pacto autem id efficere non possit.
- Minor potest facto suo renunciare restitutio in integrum, non pacto.
- Peccator facto potest renunciare penitentia, non pacto.
- 1045 Textus in d. l. si convenerit, est valde difficilis, & continet simosam materiam.
- Renunciatio l. si convenerit, & renunciatio fori, seu exceptionis declinatoriae, idem propositus est, & una renunciatio diversis verbis concepta.
- Ubi est eadem ratio, idem debet esse jus.
- Una res non debet, diverso jure censeri.
- 1046 Dicte l. si convenerit, non potest renunciari, renunciatio generali, sed debet esse specifica, & idem servandum est in exceptione fori.
- 1047 Eadem difficultates occurrent, circa renunciacionem fori, & d. l. si convenerit, que supradicta sunt, circa confessionem in Judicem.
- 1048 Ex renunciatione fori, & l. si convenerit, redundat pactum geminatum.
- 1049 Renunciatio fori, & l. si convenerit, eatenus valet, quatenus valer consensu in Judicem, sed non excludit declinatoriam fori.
- Consensus in omnes universum Judices, adjecta fori renunciacione, non excludit reum a fori declinatoria, & potest quis nihilominus a priori voluntate recedere.
- 1050 Distinguuntur duo casus, in quibus solet fieri renunciatio fori.
- Renunciatio fori adjecta consensu in Judicem, alias non competentem, est revocabiles.
- 1051 Renunciatio fori ad corroborandam jurisdictionem judicis, alias competentis, est efficax, & irrevocabilis.
- 1052 Pactum de non audendo aliquo Judge competenti, ex multis valet, & est irrevocabile.
- 1053 Ratio discriminis inter duos predictos casus.
- 1054 Explicatur l. 20. in fine, tit. 21. lib. 4. recop.
- 1055 Qui non possunt suo foro renunciare, remissive.
- 1056 Exempti non possunt suo foro, & exemptioni renunciare.
- 1057 Religiosi non possunt suo foro renunciare.
- 1058 Vassallus Burgensis non potest foro Baronis suire, renunciare.
- 1059 Renunciatio fori facta a vassallo Baronis, praedicatur vassallo, non Baroni.

Baro

- Baro petit remissionem cause sui vassalli, omittingis declinatoriam, aut vieti, in articulo ipsius declinatoriae.
- 1060 Agricole de jure Castella non possunt suo foro renunciare.
- 1061 Qui potest prorogare, potest renunciare exceptioni fori, & qui potest renunciare, potest prorogare.
- Atque item, qui non potest renunciare foro, non potest prorogare, & e contra, qui non potest prorogare, non potest renunciare.
- 1062 Proponitur quæsto, cui foro censetur renunciare, qui sortitus plures, renunciat exceptioni fori declinatoriae.
- 1063 Renuncians privilegio fori, si non habeat forum ex privilegio, censetur renunciare illi foro, cuius renunciatio est necessaria ad effectum, ob quem interponitur renunciatio.
- Verba sunt improprianda, juxta subjectam materiam, ne reddatur inutilis dispositio.
- 1064 Si renunciatio fori fiat simpliciter, non expresso foro privilegio, aut juris communis, ex fine renunciacionis colligendum est, cui foro sit renunciatum.
- 1065 Gaudens foro privilegiato, & foro juris communis, si renunciet privilegio fori, censeri renunciatio foro privilegiato sententia quorundam.
- 1066 Contraria sententia, imo censeri renunciatum foro juris communis, si id requiratur, ad effectum, ob quem interponitur renunciatio, est veterior.
- 1067 Postquam Judge est aditus, non admittitur penitentia consensu in Judicem.
- Aditus censetur Judge, si ipso presente litigantes in ipsum consentiantur.
- 1068 Lite contestata omessa declinatoria non admittitur penitentia.
- 1069 Propositio exceptionum dilatoriarum præter declinatoriam, post consensum in Judicem, facit prorogationem irrevocabilem.
- 1070 Ratiocinio requiratur ad prorogationem reddendam irrevocabilem aliquis actus subjectionis.
- In corporalibus requiratur traditio, & non sufficit conventio, ad transferendum dominium.
- In corporalibus autem requiritur aliquid sive traditionis.
- 1071 Ad prorogationem requiritur ex parte Judge, ut ille jurisdictionem habeat.
- 1072 Regulariter ad prorogationem non requiritur consensus Judge prorogati, & limitatur.
- 1073 An requiratur consensus superioris, ejus, qui jurisdictionem prorogat, ut prorogatio sit firma, proponitur quæsto.
- 1074 Statuitur regula generalis negativa.
- 1075 Limitatur primo, in Clericis, qui sine consensu suorum superiorum non possunt jurisdictionem alieni Judge, etiam Ecclesiastici, prorogare.
- 1076 Clerici jurisdictionem Judge laici cum licentia, neque sine illa, prorogare non possunt.
- 1077 Superior, cuius licentia requiritur in prorogatione Clerici, est Episcopus Diaconus.
- In exemplis est Papa.
- 1078 Difficile est inventari rationem hujus limitationis, & plures adducuntur, & non seq.
- 1079 Clericus magis subjetetur Episcopo, quam laicus suis superioribus.
- 1080 Jurisdictio Ecclesiastica emanavit a Deo, & concessa est Ecclesia, & ejus supremo pastor, & ab eo derivata in ceteros Pontifices.
- Laicus profecta est a Deo, concessa populo, a populo autem in suos superiores transfusa.
- 1081 Deciso c. significati, de foro comp. non procedit ex speciali subjectione Clericorum erga Episcopos, sed ex speciali modo jurisdictionis Episcoporum erga Clericos sibi subditos, qui habent jurisdictionem privatam.
- 1082 Princeps supremus potest prohibere, ne subditi prorrogent jurisdictionem alienorum Judge.
- 1083 Clericus tacite sine consensu sui superioris potest prorogare jurisdictionem alieni Judge Ecclesiastici, si contrabat, solutionem definet, vel delinquat in territorio alterius.
- Carleval. de Judicis, Tom. I.

prorogandi, constat ex clausulis abdicativis, & decreti irritanis.
In Regno Neapolitano regulariter in investituris inseruntur iste clausule, ex quo usus obtinuit, ut cause vasallorum remittantur ad Barones ipsos pertinentibus.

1101 Vassalli non possunt tacite prorogare jurisdictionem alieni Judicis, etiam si possint Clerici.

Vassalli burgenses in Regno Castella libere possunt prorogare jurisdictionem quorunvis Judicium, & in eo Domini vassallorum non petunt remissionem causarum suorum vassallorum.

SECTIO SECUNDA.

Quænam sint ad prorogationem necessaria.

978 Quidam secione dicenda sunt, concernunt examen nature prorogationis, ac ideo post definitionem prorogationis oportuit ea subjicere, & ante cetera examinanda premittere, que viam etiam post dicendis apertura, & munitura sunt. Sunt autem quinque requisita ad prorogationem, de quibus hac sectione agendum est. Duo ex parte prorogantium, duo vero ex parte Judicis prorogati, alterum tandem ex parte superioris eorum, qui iurisdictionem prorogant.

979 Sicut ad prorogationem primo requiritur consensus jurisdictionem prorogantium, & se submitteat JUDICI, cuius iurisdiction est proroganda. Probat textus in d. leg. 1. & l. 2. in princ. ff. de judiciis, & in leg. si per errorem, 15. & in l. si convenerit, 18. ff. de jurid. omn. judic. l. si qui ex consensu, 7. C. de Episc. audent. cap. de causis, 4. de officio. & potest at Judicis delegat. & ita locis notant Doctores.

980 Et cum consensus duplex sit, tacitus, & expressus, ad prorogationem non est necessarius consensus expressus, sed satis est tacitus, ut notavi supra, num. 976. & probat textus in cap. cum olim, el primo, ut eum expendit Panormitanus ibi n. 3. de officio. delegat. & docet idem Panormitanus in d. cap. P. & G. 40. num. 20. Inola ibi n. 36. eod. titul. idem Panormitanus in cap. significasti, n. 18. Marianus n. 37. Felinus n. 5. de foro compet. Decius in cap. 1. n. 103. de judiciis, Parisius cons. 15. n. 4. lib. 4. Bartolus in d. l. n. 12. Sapientia n. 12. ff. de judiciis, Alexander in l. ultima, n. 6. in fin. de jurid. omn. judic. Maranta in praxi, 4. p. a. distinct. 12. n. 11. Menochius de presumptionibus, l. 2. presumpt. 19. n. 1. Barbosa in d. l. 1. art. 3. ex n. 4. & est communis sententia. Quæ ex eo probatur, quoniam taciti, & expressi idem est in jure judicium, & par virtus, l. cum quid, 3. ff. si certi. petat ubi Doctores notant.

981 Quamvis autem hoc regulare sit, limitandum est ex communi sententiæ in prorogatione, que fit de loco ad locum: nam in hac non sufficit tacitus consensus patrum, sed necessarius est expressus, juxta apertum textum in d. cap. statutum, 11. §. in nullo, de scriptis in 6. ubi notant Jo. Andreas, Antonius Butrius, Domicius Geminianus, Philippus Franchus, Petrus Ancharanus; Panormitanus in c. cum olim Abbes, n. 32. n. 3. & in cap. P. & G. n. 14. de officio. deleg. Marianus in d. cap. significasti, 18. 37. vers. adverte, circa finem de for. compet. Vantius de nullitatibus, tit. quib. mod. sententia, nulla defendi posse, n. 79. Maranta, & Barbosa in eadem rem relati paulo ante sectione precedenti, circa finem, tametsi nullus eorum reddat rationem specialitatis hujus prorogationis.

982 Paulus tamen Calvensis in leg. consensisse, 2. §. sed si Judex, n. 1. & 2. ff. de judiciis, & Inola in d. cap. P. & G. n. 62. & Menochius cons. 340. num. 56. lib. 4. extendunt hanc limitationem, ut locum habeat etiam in prorogatione de tempore ad tempus, ut ad eam etiam sit necessarius expressus consensus. Ino vero id eam credi extendendum Paulus ad prorogationem de re ad rem; ex quo paulatim videtur esse in contraria sententia, videlicet non satis esse ad prorogationem, quemvis consensum tacitum, sed expressum esse necessarium. Quam etiam defensit Andreas Siculus, quem referat Barbosa d. art. 3. n. 5.

983 Reddunt vero Paulus, & Inola eam rationem, cur tam prorogatio de loco ad locum, quam de tempore ad tempus, requirat expressum consensum. Quoniam cum utroque modo prorogatur iurisdiction, opus est, ut Judicis sit nota, qui fecit, vel scire debet, lapso tempore contento in scripto, aut extra locum in eodem scripto contentum non esse Judicem. Quare si prorogationem igoeret, non poterit ultra tempus, & locum praefixum valide iurif-

ictionem exercere, cum acta valete non possint, si se non esse Judicem credat; sed si consensus prorogationis non est expressus, non potest esse Judicis notus, qui non potest scire id, quod partes habent in corde. Ergo istis casibus requiritur expressus consensus.

Secundo, probat Andreas Siculus id omni prorogationi commune esse, ut requirat expressum consensum ex l. 1. ff. de judiciis, ubi dicitur, si se subjicunt, & consentiant. Ergo ne superfluat verbum, consentiant, significat expressum consensum patrum, nam tacitus satis continetur in verbo praecedenti, se subjicunt.

Sed neque est recedendum à priori sententia, neque approbanda specialitatis ratio considerata à Paulo; non enim dicimus tacitum consensum in mente retentum, & in corde occultum, cuius nullum appareat exterior vestigium, sicut esse ad prorogationem. Oquis unquam id cogitavit? sed tacitum consensum manifestatum per exteriores actus, qui non sint verba: nam cum paria sint facta, vel verbo aliquid significare, leg. de quibus, ff. de legis, eundem habebit effectum quod prorogationem consensus per verba patefactus, & per actus, vel positivos, vel negativos, videlicet omissionis, declaratus.

Quo sit, ut non minus possit ad notitiam Judicis deveneretur, quæ sit facta ipsi aperte manifestantibus voluntatem, quam ea, quæ verbis expressis facta est. Quod etiam significavit Joannes de Inola in dicto cap. P. & G. n. 62. in fine.

Rationem vero specialitatis prorogationis, quæ sit de loco ad locum eam reddere possumus, quod sit tam adversa iuris ratione, ut eam possibilem esse negaverit Baldus in leg. si qui ex consensu, num. 9. & 10. Cod. de Episcop. audent. & Bartolus in d. lege consensu, in principio, num. 7. ff. de judiciis; ideo fortassis in ea requiritur consensus expressus, nam Pontificis, qui repugnante iuri ratione eam concessit in dicto §. in nullo, recte illam ita coarctavit, vide Rotani decisione, 15. alias 380. si Judex in noxiis de officio delegat. Quod si hec displicat, cum non omnium, quæ a majoribus constituta sunt, ratio reddi possit, leg. non omnium, ff. de legis, quia minima alia non occurrit, eam libenter ab aliis discant.

Addo fortassis in nullo alio casu locum habere decisionem textus in dicto §. in nullo, quam in illo, de quo ibi agitur. Tractat textus de delegato Pontificis, qui non propria, sed Pontificis iurisdictione utitur, l. 1. §. qui mandat, ff. de eo, cui mandat, est iurisdictus, quæ nullo loco coarctatur ex natura sua, cap. cuncta per mandatum, 9. qu. 3. ac per consequens, quod ad ipsum attinet, posset ubique circumferi; est autem favor imperantium scriptum, ut non possint extrahi à loco in illo expresso, cui favori, & beneficio si renuncient consentientes expesse ut delegatus cognoscatur de causa in alio loco, iurisdictione ipsa ex se, & natura sua ad omnem locum extenditur, ut dicebam supra, question. 1. num. 29. Quare Pontificis in eo casu ne quod concessum est ob favorem, convertatur inodium, quod permitti non debet, l. 2. quod in favorem, C. de legis, laxat iurisdictionis habens, ut eo excurrat, quo consentient litigantes: at in aliis casibus, in quibus exercetur iurisdictionis territorio adhærens, & limitata, illique adjacens, & illius coarctata limitibus, credere, conformius esse iuri, ut non possit de loco ad locum iurisdictione prorogari. Quod præsentis ex hac eadem ratione Marianus Socinus in dicto cap. significasti, numer. 25. vers. tertio limitatur. Inde fit, ut decisionem illius textus in dicto §. in nullo limitandum credant Butrius, & Ancharanus ibi; imo vero, & ipse textus videtur loqui limitate, dum ait: in nullo quoque casum prædictorum. Frustra ergo quæcumque rationem diversitatem inter prorogationem de loco ad locum, & exteris, si illa in illo solo casu, & cum illis conditionibus, & circumstantiis permittenda est, quod in exteris non contingit. Addo videndum Scacciam post hec scripta editum, de sententia, & re indicata, cap. 1. gloss. 7. question. 4. spec. 2. ex num. 173. Verum est, quantum ad prorogationem iurisdictionis de tempore ad tempus, occurrere speciale rationem, (que tamē est nova consideratio, quam nulli accepto refero, quia a nullo audiui, apud nomen vidi,) quoniam illud huic prorogationi peculiariter est, ut servet vitam iurisdictionis, aliquo peritura, nam iurisdictionis, quæ quovis alio modo prorogatur, exclusa prorogatione vivit, existit in rerum natura, & permanet tamē limitata; at iurisdictionis de tempore ad tempus prorogata, si prorogationem secludas, extinguenda est,

est, perit, & moritur; cum igitur in hoc casu prorogationem insigne producat effectum, ut vitam iurisdictionis, aliquo extinguae conservet, mitum non est, si requirat voluntatem magis apartam, explicatam, & expressam, & ut sic dicam, magis eniam.

984 Ad secundam rationem Andreas Siculus respondendum est verbum illud, se subjicunt, conjunctum in leg. 1. ff. de judiciis, cum verbo, consentiant, non referri ad consensum expressum, neque item verbo, consentiant, additum verbo, se subjicunt, denotare solum consensum expressum, ut Siculus automat. Etenim verbum illud, consentiant, fatis excludebat sub generali sua significazione utrumque consensum, tum tacitum, tum etiam expressum ad prorogationem requisitum: sed referri ad aliquid aliud, quod consensu debet superaddi, quo redditur efficax, & irrevocabilis, & producat prorogationem irretractabilem: illud vero esse subjectionem, & submissionem iudicis factam, præter consensum ipsum, qua ipse consensus, qui aliquo faciliter revocaretur, redditur firmus, & irrevocabilis, & subjicit iudicis efficaciter litigantes, ut ex doctrina Aretini, & Socini responderet Barbosa in dict. art. 3. num. 7.

985 Actus vero, ex quibus elicitor consensus tacitus ad prorogationem tacitum necessarium, & sufficiens, multi sunt, ut optime explicat Butrius in dicto cap. P. & G. numer. 21. de officio. delegat. Decius in cap. 1. numer. 170. & 171. cum seqq. de judiciis. Quidam sunt actus extrajudiciales, exemplum, si quis aliena iurisdictionis delinquit, vel contrahat in territorio iudicis non sui: nam nunc quod contra statum, aut delictum prorogat iurisdictionem alieni iudicis, ut supra testimus, num. 976. & late prosequitur Antonius de Matthæis de prorogatione iurisdictionis, ex num. 63. & hæc prorogatio est irretractabilis, & in ea non habet locum pœnitentia, (quam in expressa prorogatione sapienter locum habere inferius declarabimus,) ut notarunt in leg. si convenerit, ff. de iurisdictione omnium iudic. Albericus numer. 1. Angelus numer. 1. Decius numer. 22. Iaso. numer. 23. Salicetus in leg. nullum, num. 3. Cod. de testibus, idem Decius in dicto cap. 1. lect. numer. 171. de judiciis, Syntagma communum opinionum lib. 3. titul. 11. num. 10. quoniam prorogatio facti fortior est quam prorogatio verbi, ut probat textus in cap. dilecti, de foro competenti, & Alciatus in dicto cap. 1. num. 29. de judiciis. Alii autem sunt actus judiciales, qui aut sunt circa litis contestationem, aut ipsa litis contestatio, & ultiores; & illi omnes actus sunt positivi. Alii sunt negativi, ut omissiones, aut in alleganda exceptione declinatoria, aut in respondendo, & veniendo ad judicium post vocacionem, ex quo incurrit contumacia, & de singulis, quam vim habeant ad inducendam tacitam prorogationem videndum est.

986 Quod attinet ad actus judiciales, inclusa litis contestatione, ex illa, & illis inducitur consensus sufficiens ad prorogationem irretractabilem. Nam si quis coram alieno iudice item contestaretur, prorogat eis iurisdictionem, & non est locus pœnitentiae, ut sentit Glossa in d. leg. si convenerit, 18. verb. aicretrit, ff. de iuridict. omn. iudic. & ibi Bartolus num. 3. Albericus, Fulgilius, Paulus, Socinus, Alexander, Iaso, Decius, Orosius, per textum ibi. Alii autem sunt actus judiciales, qui aut sunt circa litis contestationem, aut ipsa litis contestatio, & ultiores; & illi omnes actus sunt positivi. Alii sunt negativi, ut omissiones, aut in alleganda exceptione declinatoria, aut in respondendo, & veniendo ad judicium post vocacionem, ex quo incurrit contumacia, & de singulis, quam vim habeant ad inducendam tacitam prorogationem videndum est.

987 Quod vero ad alios ante litis contestationem, in primis si quis proponat coram iudice quamvis exceptionem dilatoriam, que ante litis contestationem proponenda est, cap. inter Monasterium, 20. de re iudic. & omittat exceptionem fori declinatoriam, dubitant Doctores, an inducatur talia prorogatio pœnitentia irretractabilis. In qua difficultate Bartolus in d. leg. si convenerit, numer. 2. & 3. ff. de iuridict. omn. iudic. & in l. quidam consulebant; 57. n. 9. & 10. ff. de re iudic. & in l. ultima, per textum ibi: Cod. de exceptione. Alexander in d. l. quidam consulebant, num. 22. & Baldus in d. leg. si convenerit, n. 1. Angelus, n. 1. Paulus num. 3. Socinus n. 28. Decius num. 24. Iaso. n. 33. & seqq. Orosius n. 5. Cagnolius num. 18. Innocentius in d. cap. inter Monasterium, num. 2. Baldus n. 5. Panormitanus ex n. 5. & n. 8. & seqq. Felinus ex num. 4. idem Decius in cap. 1. 1. lect. n. 179. de judiciis, Maranta in praxi. 4. part. distinct. 12. num. 11. Menochius de presumptionibus, l. 2. presumpt. 19. num. 11. Vantius de nullitatibus, tit. quib. mod. sententia nulla defendi posse, n. 80. Paz in praxi, 1. tom. 1. par. 5. temp. n. 22. & 23. Azevedus in l. n. 17. cum seqq. tit. 5. l. 4. recipiat. Gutierrez de iuram. confirm. 1. par. cap. 28. num. 1. Surdus cons. 280. num. 15. & 16. lib. 2. Tuscus liter. P. carleval. de Judiciis, Tom. I.

clus. 926. n. 8. Barbosa in d. l. 1. art. 3. n. 69. ff. de judiciis, & communiter Doctores censem, inducere consensum in iudicem, & subjectionem, submissionemque ipsi faciat, ita ut non possit litigans à iudicio per pœnitentiam ulterius recedere, ob propositionem cuiuslibet exceptionis, etiam dilatoria, omissa declinatoria. Probant ex textu in l. sed ei suscepit, 52. in princ. ff. de judiciis; presupposito ad inductionem, quod non per solam litis contestationem, sed etiam ante ipsam dicitur quis actionem, & iudicium suscipere, ut notat Alexander in d. l. si convenerit, n. 17. & post ipsum Decius in c. 1. l. lect. n. 179. de judiciis, reprobato Fulgilio in eadem l. si convenerit, num. 5. contrarium dicente. Item probant ex textu in l. ultima, C. de except. & ratione, quoniam qui coram iudice proponit exceptiones, videtur petere, ut iudex super eis pronunciet, & propter in ejus iurisdictionem videtur consentire, cūque se subjicere, ex quo sit, ut qui, quoniamque exceptionem dilatoria proponit ante declinatoriam post proponendam, quoniam videtur in iudice consenserit, & ejus iurisdictionem efficaciter prorogasse.

Contraria tamen sententiam quinimum per propositionem exceptionum dilatoria non esse efficaciter prorogatum iurisdictionem iudicis, neque induci consensum, & subjectionem in eum efficacem, quin possit post declinari, sentit Fulgilius in d. leg. si convenerit, num. 5. Inola in d. l. quidam consulebant, n. 19. cum seqq. ff. de re iudic. & in d. cap. inter Monasterium, 20. extra eod. tit. n. 7. & in eam satis inclinat Felinus numer. 4. ibidem, Antonius de Matthæis de prorogatione iurisdictionis, n. 12. & videamus, circa finem, in vers. dubium est, pro qua Bartholomæus Socius in d. l. si convenerit, num. 28. referit Glossam, Jacob. de Aret. Cynum, Jo: Andream, Speculator. Baldum, Angelum, & Franciscum Aretinum; ac proinde erit hæc sententia communis contra communem. Que probatur primo, quia usque ad litis contestationem potest opponi declinatoria contra iudicem, leg. apertissimi. C. de iudic. leg. nemo, C. de iuridict. omn. iudic. Autem offeratur, C. de litis contest. Ergo dum lis non est contestata, quoniam alia exceptiones sunt propositæ, nondum elapsum est tempus proponendi declinatoriam. Secundo, quia omnis exceptio, quæ opponit ante contestationem, videtur operari contrarium, l. quod favore, C. de legis, c. quod ob grariam, de regul. iur. in sexto. Tercio, quia qui approbat iudicem super dilatoria, que sunt parvi momenti, non approbat eum nec esset super causa principalis, que affect gravius præjudicium: hoc enī est arguere de minori ad maius affirmative, quod argumentum non valet, ut notatur in c. cum in cunctis, de electione. & in Authent. multo magis, C. de sacrofanc. eccles. Quarto quia tacitus consensus in aliquibus actibus iudicis, non porrigitur ad alios actus, qui sequuntur, ut notatur per Glossam in clement. sepe, de verbis, signific. verb. partibus, approbatam à Doctoribus ibi, & Panormitano in cap. quoniam contra, n. 37. in fin. de probationibus; consensus enim limitatus limitatum producit effectum, l. in agris, ff. de acquir. rer. domin. & consensus tacitus limitatur, juxta actum ex quo colliguntur, l. ultima, C. ne uxor pro marito, dixi supra eadem disputatione, num. 381.

Nihilominus non est recedendum à priori sententia, que verior, & communior est, neque obstant argumenta proposita. Nam ad primum responderetur, textum in dict. leg. apertissimi, cum similibus, esse intelligendum regulariter, dummodo ante litis contestationem non sit factus alter actus, ex quo inducatur consensus in iudicem; nam si ejusmodi actus fiat, exinde, etiam si lis contestata non sit, non poterit declinari iurisdictionis; ita responderet Decius ex sententia Alexandri, & Panormitani in d. cap. 1. 1. lect. n. 175. de judiciis, & in d. l. si convenerit, n. 24. Ad secundum dicendum est, exceptionem que ante item contestatam opponitur, tendere ad excludendum iudicium, non omnino, & simpliciter; sed eo respectu, quo objicitur, videlicet respectu libelli, vel respectu Procuratoris, vel respectu actoris, sed non respectu iudicis, contra quem cum nihil oponatur, cenfetur ejus iurisdictionis approbata, si quidem coram eo excipitur, & ab eo petitur super exceptione pronunciari, d. l. sed & si suscepit, in princ. ff. de judiciis, unde inducta ad unum finem uno respectu, alio respectu in